

**ОБРАЋАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ
Њ.Е. ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА
НА 68. ЗАСЕДАЊУ ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА,
ЊУЈОРК, 25. СЕПТЕМБАР 2013.**

Поштовани господине председниче,
Поштовани господине генерални секретаре,
Ваше екселенције,
Даме и господо,

Велика ми је част да Вам се, у име Републике Србије, поново обратим и пренесем вам ставове своје земље о неким важним глобалним питањима, о дешавањима у Србији и њеном окружењу, као и о напорима које Београд улаже у правцу постизања праведног решења за проблеме у држави и њеном суседству.

Поштовани господине председниче, Ваша екселенцијо, господине Џоне Вилијаме Аше, захваљујем Вам, пре свега, на изванредном вођењу и организацији ове седнице и лидерству које показујете на високом месту на коме се налазите.

Желим Вам много успеха у раду и уверавам Вас да ћете у обављању свог задатка током мандата уживати подршку Републике Србије. Рачунајте на нашу помоћ у остваривању својих идеја.

Желео бих да честитам и Његовој екселенцији господину Вуку Јермићу, досадашњем председнику Генералне скупштине, на показаној храбрости и непрекорном председавању овом високом дому у претходних годину дана, као и на исказаном разумевању за проблеме у свим деловима света. Достојно је представљао Републику Србију, уз задржавање непристрасности и уз врхунску професионалност.

Република Србија придаје велики значај Уједињеним нацијама, њиховим активностима и сарадњи у оквиру организације. Остајемо привржени Повељи Уједињених нација и зацртаним циљевима. У складу са нашим могућностима, трудићемо се да допринесемо њиховом остварењу.

Одлучни смо да учествујемо и у новим иницијативама које се спроводе у Уједињеним нацијама.

Поздрављам добро изабрану тему овогодишњег заседања. Развојна агенда после 2015. и припреме које би требало да обавимо како би се дефинисао будући глобални развојни оквир важна су питања, а Генерална скупштина право је место за разговор и – још важније – договор о њима.

Уверен сам да ће ово заседање бити успешно у разматрању тема које је најавио председник Генералне скупштине: допринос жена, младих и цивилног друштва Развојној агенди после 2015. године, као и људска права и владавина права у развојној агенди после 2015. године.

Даме и господо,

Уједињене нације и савремени свет, пред истек рока за испуњење Миленијумских развојних циљева – чијем је остварењу Република Србија у потпуности посвећена – налазе се на прекретници. Процес који је покренут амбициозан је и комплексан.

И завршни документ „Будућност коју желимо“ Конференције Уједињених нација о одрживом развоју из 2012. обавезује нас на деловање.

Надам се да ће рад Отворене радне групе бити успешан. Република Србија цени могућност која јој је дата да, као њена чланица, помогне у припреми предлога за успостављање Одрживих развојних циљева.

Настојаћемо да допринесемо њиховом јасном дефинисању. Они би, по нашем мишљењу, требало да буду глобални по својој природи, али примењиви у свим земљама, тако различитим у капацитетима и нивоу развоја, у приоритетима и политикама.

Свакако, у поступку означавања Одрживих развојних циљева, приоритетне теме су енергетска ефикасност, обновљиви извори и климатске промене.

Кључни развојни циљеви требало би да се односе на одрживи економски развој јер је без њега немогуће остварити социјални развој, смањити глад и сиромаштво, незапосленост, смањити неједнакости, спречити даље ширење разлика у расподели зарада и заштитити животну средину.

Очекујем да ће пажња бити посвећена и креирању глобалног економског механизма који ће спречити преливање економских шокова с развијених земаља на земље у развоју и предупредити дестабилизацију међународног финансијског тржишта.

У овом процесу, гласови богатих и сиромашних требало би да буду једнако вредновани. Мање развијени нека укажу на проблеме, а развијеније земље нека њиховом решавању прилазе као партнери.

Као члан Економског и социјалног савета Уједињених нација 2014-16, Република Србија ће се укључити у све активности у вези с остварењем Миленијумских развојних циљева и дефинисањем Развојне агенде после 2015. године.

Никаквог развоја, ни одрживог ни неодрживог, ни економског ни социјалног, међутим, не може бити у подручјима захваћеним сукобима. Нажалост, и данас, на почетку XXI века, у свету постоје бројни крајеви захваћени ратовима.

Моја земља је већ деценијама укључена у мировне операције Уједињених нација. Сећање на допринос који смо дали живо је на многим континентима. Научене лекције искористићемо за проналажење решења за конкретне проблеме на терену, унапређење способности мировних снага да одговоре на изазове у реализацији својих мандата и постизање максималне ефикасности.

Српски војници и полицајци ангажовани у мултинационалним операцијама у Обали Слоноваче, Либерiji, Демократској Републици Конго, Хаитију и Либану, на Кипру и у региону Блиског истока, у Уганди и у сомалским водама, а ускоро и у Малију – на прави начин представљају своју земљу и, у исто време, њену опредељеност да буде фактор мира.

Спремни смо да, у наредном периоду, повећамо обим нашег учешћа уз ангажовање јединица и опреме која је стандард националних контингента, али и уз коришћење могућности које пружа систем стенд-бај аранжмана Уједињених нација.

У складу с нашом политиком заснованом на резолуцијама Савета безбедности, промовисаћемо и учешће жена у мировним операцијама.

Наше ангажовање у мисијама Уједињених нација и другим мултинационалним операцијама, конкретан је допринос очувању мира и безбедности у свету.

Република Србија, осим жеље да пружи помоћ, нема других, скривених мотива да своје снаге шаље у друге земље. Зато желимо да припадници Војске Србије и Министарства унутрашњих послова буду добродошли, да их једнако прихвате и владе пријатељских земаља у којима су ангажовани и локално становништво, да у њима виде сараднике и ослонац, а не стране трупе и окупаторе.

Када шаље своје људе у мултинационалне операције, Србија нема другог интереса – ни војног, ни политичког, ни економског – осим да се нађе пријатељима у невољи и да партнерима с којима у мисији учествује покаже да се на Србију може рачунати.

Осим ратова, још једна опасност за суштинске вредности Уједињених нација свеприсутна је у свету. Тероризам угрожава основна људска права, представља препреку пословању и на тај начин подрива развој.

Република Србија, потписница већине међународних конвенција из области борбе против тероризма, придаје велики значај међународним активностима на његовом сузбијању.

Прилагођавамо домаће законодавство како би се злу тероризма стало на пут. Недвосмислено подржавамо Глобалну стратегију Уједињених нација за борбу против тероризма и све резолуције Генералне скупштине и Савета безбедности у вези са овим проблемом.

Србија, као жртва тероризма од кога су у неким од напада у мојој земљи страдали и најневинији – деца – веома добро разуме потребу регионалне и шире сарадње у области антитерористичког деловања.

Будући да тероризам не познаје границе, чланице Уједињених нација морају бити спремне на сарадњу бескомпромисно, без предрасуда и ограничења, без изузетака и посебних случајева у којима би терористичко деловање над сопственим народом било одобравано и прикривано наводном борбом за слободу.

У том смислу, од прворазредног значаја је постизање напретка у усвајању свеобухватне Конвенције о међународном тероризму.

Србија снажно осуђује тероризам у свим формама и терористичке акте ко год да их је починио, где год да су учињени и какву год сврху имали.

С друге стране, нико, па ни Република Србија, нема право да се задржи на осудама и саопштењима. Жртве тероризма, повређени и њихове породице широм света, имају право да од свих нас траже да казним кривце, спречимо даље регрутовање за терористичко деловање и осујетимо финансирање терористичких организација.

Даме и господо,

Република Србија придаје велики значај унапређењу и заштити људских права и настоји да у потпуности примењује међународно прихваћене стандарде. Србија је отишла и корак даље у остваривању људских права припадника мањинских група, пре свих националних мањина, али и деце, жена и особа с посебним потребама.

Српски Закон о заштити права и слобода националних мањина превазилази, у многим аспектима, међународне конвенције.

Устав Републике Србије јасно забрањује асимилацију припадника националних мањина и предузимање мера које би проузроковале вештачко мењање националног састава становништва на подручјима где припадници националних мањина живе традиционално и у значајном броју.

Република Србија је мултиетничка, мултиконфесионална и мултикултурална земља. Припадници десетина етничких група и више верских заједница живе у миру, а традиција суживота, толеранције и поштовања у Србији је дуга, искрена и плодна.

Имајући у виду сопствено искуство, искрено смо пришли иницијативи Алијанса цивилизација.

Активно промовишемо међукултурни и међуверски дијалог у свим сферама и на свим нивоима, будући да се путем њих најбоље превазилазе поделе изазване културним, језичким, верским и другим разликама.

Уопште, у протеклом периоду, у Србији је остварен значајан напредак у области заштите људских права, што је констатовано приликом представљања другог Универзалног периодичног извештаја, јануара 2013. у Женеви, као и током посете Београду Њене екселенције госпође Нави Пилај, високог комесара Уједињених нација за људска права.

Спремни смо да своја знања и искуства у области људских права поделимо са пријатељима широм света.

Република Србија ту сарадњу види као пријатељску размену, а не као мешање у унутрашње послове других држава, једнострано и недоговорено држање предавања и туторисање праћено условљавањем или уцењивањем.

Даме и господо,

Република Србија чланица је скоро свих међународних уговора и иницијатива у областима разоружања, непролиферације и контроле наоружања. У потпуности спроводимо преузете обавезе.

Приврженост Србије Уговору о трговини наоружањем, који смо недавно потписали, заснована је на уверењу да успостављање правно обавезујућих међународних стандарда представља значајан допринос искорењивању нелегалне трговине оружјем, борби против

међународног тероризма и организованог криминала, унапређењу мира, безбедности и стабилности – једном речју – смањењу људских страдања.

Моја земља, у складу са споразумима које је закључила, пребројала је и пописала сво оружје којим располаже и те податке учинила доступним. Дозвољава и инспекцију сопственог арсенала. Наши партнери знају где се налази сваки комад српског оружја. Ништа није скривено.

То смо учинили не само зато што смо били обавезни, већ да бисмо показали и доказали да је Србија искрено посвећена миру и сарадњи са суседима. А допринос миру свакако јесте и разоружање.

Србија никад у својој историји није водила агресивни рат, а оружје које има служи јој само за сопствену одбрану. Уз то, Србија никад никоме није представљала претњу, није располагала оружјем за масовно уништење и не планира да таква средства увршћује у свој арсенал, који је видљив и проверљив.

Свесни смо да напредак у домену разоружања и контроле наоружања не зависи само од нас. У том смислу, успех је повезан с развојем у ширем политичком и стратешком окружењу.

За нешто више од годину дана мандата посетио сам скоро све земље с којима се Србија граничи. Разговарао сам с лидерима свих суседних држава и на међународним скуповима. Тиме сам желео да пошаљем поруку да смо се одлучили за регионалну сарадњу и заједнички рад с комшијама на решавању проблема које делимо.

Учинио сам, у име Републике Србије, гестове који су и симболично и суштински показали да желимо да се измиримо с народима који живе крај нас. Ти акти, уверен сам, значајно ће допринети помирењу и исправљању неправди из прошлости.

Сада се окрећемо будућности.

Са свим суседима желимо да градимо добре односе, да се повезујемо новим путевима, пругама и мостовима, заједно наступамо на светском тржишту, умрежавамо енергетске потенцијале, штитимо животну средину, сарађујемо у одбрани од елементарних непогода, развијамо прекограничне пројекте, тргујемо, ширимо културну,

научну, просветну, технолошку и спортску сарадњу. Циљ нам је заједнички: да унапређујемо животни стандард грађана у свим земљама региона.

Са својим суседима можемо се такмичити само у томе ко је достигао виши ниво у заштити људских права, а у свему осталом треба да сарађујемо, помажемо се и подстичемо на боље резултате.

Европским партнерима Србија поручује да је време сукоба, неповерења и спорова прошло. Наша земља гледа у правцу времена које долази и према чланству у Европској унији.

Очекујем да Србија, како је и одлучено, најкасније јануара 2014. године, започне преговоре о чланству у Европској унији. Надам се да ћу вас на наредном заседању Генералне скупштине извести о току тих преговора за које верујем да неће трајати предуго или бесконачно, као и о напретку који ће Србија континуирано остваривати на свом путу ка пуноправном чланству у Европској унији. Истовремено, Србија обнавља стара и успоставља нова пријатељства у свету. Остварујемо стратешка партнерства на истоку, западу, северу и југу.

Србија је активна у свим регионалним иницијативама и организацијама, а у претходном периоду председавала је неким од њих. Наше вођство високо је оцењено од других чланова, те је и Организација за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) Србији поверила председавање током 2015. године.

Договорено и заједнички добијено консекутивно председавање ОЕБС-у – прво Швајцарске Конфедерације (2014), а потом и Републике Србије (2015) – добар је пример и другим чланицама како треба сарађивати у међународним организацијама.

Србија ће бити у прилици да пружи конкретан и конструктиван допринос јачању ОЕБС-а, имајући у виду да се управо у време председавања моје земље 2015. године, обележава 40-годишњица усвајања Хелсиншког завршног акта, једног од најважнијих докумената ОЕБС-а.

Сигуран сам да ће наше деловање у регионалним иницијативама и предстојеће председавање ОЕБС-у бити препорука и за преузимање веће одговорности у систему Уједињених нација и да ће Србији, кад дође време, бити поверени и други одговорни задаци.

Драги пријатељи,

Питање једнострано проглашене независности Косова од 2008. године представља проблем који је нарушио систем који су Уједињене нације градиле од свог оснивања. Нелегалну сецесију, коју су покушале косовске привремене институције самоуправе, Уједињене нације никада нису признале, али један број земаља, занемаривши међународни правни поредак, признао је Косово као независну државу.

Под сталним притисцима и уценама великих и моћних држава, и неке друге, међу којима је било и традиционалних пријатеља моје земље, признале су, нажалост, косовску државност.

Србија на те акте реагује одмерено, дипломатски и политички, искључује сваку употребу силе ради заштите свога суверенитета и територијалне целовитости.

Ретко која земља би показала толики степен разборитости у ситуацији у којој су јој угрожени витални национални интереси.

Ми смо уверени да би проблеме, па и питање статуса Косова и Метохије, требало решавати мирним путем. Зато смо прихватили позив Генералне скупштине Уједињених нација 2010. (A/RES/64/298) и приступили преговорима са представницима власти из Приштине.

Уз важно посредовање госпође Кетрин Ештон, високе представнице Европске уније за спољну и безбедносну политику, склопљени су споразуми с косовскометохијским Албанцима.

Србија је тиме показала да, колико је у њеној моћи, жели да заштити српску заједницу на Косову и Метохији, али и да свим житељима Покрајине обезбеди нормалан свакодневни живот.

Наглашавам да је договор Београда и Приштине постигнут само око јасно назначених питања као што су, на пример, одржавање локалних избора и формирање Заједнице српских општина на Косову и Метохији – и да Република Србија није ни *de iure* ни *de facto* признала независност Косова.

Постигнути споразум који ћемо, како смо и обећали, применити у потпуности – никако не значи да Република Србија намерава да прихвати пријем Косова у Уједињене нације и друге међународне организације, иницијативе и форуме у које могу да се учлане само суверене државе.

Уједињене нације присутне су на Косову и Метохији више од 14 година.

Ми верујемо Уједињеним нацијама којима је 1999. поверена управа у том делу Србије. Зато и тражимо да мандат Мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК) остане непромењен, да се број припадника Мисије не смањује и да се њене активности ојачају.

УНМИК има незамењиву улогу. Требало би да настави да координира рад свих међународних чинилаца на Косову и Метохији у статусно неутралном оквиру, како је то и предвидела Резолуција Савета безбедности 1244. Резолуцијом су утврђени задаци Уједињених нација и потврђено је да је Косово и Метохија покрајина у саставу Републике Србије.

Подржавамо и деловање Мисије Европске уније за владавину права на Косову (ЕУЛЕКС). Тражимо од Европске уније, према којој се Србија неповратно упутила, да поштује сопствена начела и када је у питању Косово и Метохија.

Задржавајући статусно неутрални приступ, очекујемо да ЕУЛЕКС настави да помаже да се у Покрајини граде демократске институције,

да се поштују људска права Срба и других неалбанских житеља, јер су основна људска права једино њима и угрожена.

Даме и господо,

Када је Србија у питању, Уједињене нације имају пред собом још један задатак, а њене чланице пред својом савешћу још једно питање које не сме остати нерешено, да не бих у будуће ни ја, а ни председници Србије који ће доћи после мене, упорно морали да тражимо правду и подсећамо међународну заједницу да ниједан злочин још увек није решен.

Наиме, подсећам вас да је специјални извештач Савета Европе господин Дик Марти, сенатор из Швајцарске доказао, а Парламентарна скупштина Савета Европе потврдила да су неки од садашњих албанских првака са Косова и Метохије организовали киднаповања и убијања Срба којима су органи вађени и продавани.

Ми нисмо били у могућности да спроведемо судски поступак за те злочине који су се десили крајем двадесетог и почетком двадесет првог века, а који до сада нису виђени нигде на свету. Уверени смо и даље да је у истрагу засновану на извештају Савета Европе о незаконитој трговини људским органима, неопходно укључити и Уједињене нације.

Апелујем на вас, драги пријатељи, да подржите Србију у напорима да се о том и другим злочинима сазна истина, а да кривцима буде изречена казна.

Даме и господо,

Априла ове године, на тематској дебати „Улога међународног кривичног правосуђа у помирењу“ говорио сам пред овим домом о деловању Међународног трибунала за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права на територији бивше Југославије након 1991. године.

Указао сам тада да је Хашки трибунал злоупотребио мандат који му је дао Савет безбедности, да је одмогао у процесу помирења на подручју бивше Југославије, да је искомпромитовао идеју међународног кривичног правосуђа, да је деловао под политичким притиском, да није био независан, да је у истим случајевима различито поступао, да је неке злочинце ослободио, а неке за недела није ни оптужио, да је српске жртве из ратова на простору бивше Југославије понизио, да је покушао да ревидира историју...

То што сам рекао тада, мислим и сада. То је, заправо, мишљење Србије о раду Хашког трибунала.

Прихватајући интегритет трибунала, сарађујући са његовим институцијама, стекли смо право да се критички односимо према његовом раду, али и право да предлагемо решења.

Ипак, не желећи да се задржимо само на критици, преложили смо неке мере којима је, макар донекле, могуће исправити део грешака које је тај суд направио.

Тражимо од Уједињених нација и Хашког трибунала да нађу правни пут који би омогућио да осуђеници српске националности, у циљу ефикаснијег постизања сврхе кажњавања, а пре свега због њихове лакше ресоцијализације, буду послати на издржавање казне у Србију.

Тиме не желимо да улазимо у суштину пресуда и не покушавамо да релативизујемо злочине које су ти појединци починили, већ покушавамо да допринесемо да се по одслужењу казне врате у нормалан живот заједнице.

Даме и господо, пријатељи,

Србија поштује сваку државу чланицу Уједињених нација, и свакој од њих пружа руку поверења и пријатељства очекујући да јој истом мером буде узвраћено.

У садашњу и будућу Србију можете имати поверења.

Хвала вам.